
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

65 (2003)

ISSN 1453-4436

Asupra politicii gresite din cercetarea stiintifica romaneasca

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics,

Magurele-Bucharest MG-6, POBox MG-35, Romania

email: apoma@theory.nipne.ro

Domnului Presedinte al Romaniei, Domnului Prim-Ministru al Romaniei, Doamnei Ministru al Educatiei Nationale, Domnului Ministru Delegat al Cercetarii din Guvernul Romaniei

Doamna, Domnilor,

Prin prezenta Va aduc la cunostinta starea extrem de grava in care se afla cercetarea stiintifica din Romania, in particular situatia Platformei de Cercetare Stiintifica de la Magurele-Bucuresti pe care o cunosc mai bine. Fondurile de cercetare lipsesc in asa masura incit pe Platforma de la Magurele nu se mai platesc salariile de 2 luni. In aceasta situatie extrem de grava s-a ajuns ca urmare a politicii profund gresite pe care o urmeaza Guvernul Romaniei in cercetarea stiintifica. Va cer prin prezenta sa luati de urgenta urmatoarele decizii pentru redresarea acestei situatii:

1 Abrogarea principalelor acte legislative si normative referitoare la cercetarea stiintifica romaneasca, in particular constituirea institutelor nationale de cercetare ca regii autonome, asimilarea contabila-financiara a cercetarii la capitolul servicii, finantarea pe baza competitiei prin asa-zisele programe nationale si asa-zisa finantarea pe baza de "nucleu". Cercetarea stiintifica nu este un serviciu public, precum ecarisajul, institutele nu fac activitati economice, competitia si "nucleul" nu pot asigura nici macar salarii si duc la blocarea si distrugerea cercetarii stiintifice.

2 Cresterea alocarii bugetare pentru cercetarea stiintifica din Romania de la actualul nivel de 0.2% la nivelul echitabil de 1%, prin hotarire de guvern de modificare urgenta a legii bugetului. In Romania exista cca 1 500 000 bugetari si cca 15 000 cercetatori stiintifici, ceea ce inseamna un factor 100, adica un buget de 1% pentru cercetare.

3 Declararea de urgenta a cercetarii stiintifice si a institutelor de cercetare din Romania, printr-o hotarire de guvern, ca activitate esential bugetara si, respectiv, institutii bugetare. Competitia din asa-zisele programe nationale si asa-zisa finantare "nucleu" pot fi mentinute ca surse de fonduri aditionale de cca 5-10% din bugetul total, desi ele genereaza masiv coruptie.

4 Evaluarea serioasa a rezultatelor cercetarii stiintifice in toate unitatile de cercetare din Romania, inclusiv in domeniul universitar si al Academiei Romane, si eliminarea drastica a coruptiei, risipei, incompetentei, lipsei de profesionalism si birocratiei. In particular, Va cer sa reduceti drastic asa-zisele programe nationale de cercetare ce nu produc nimic decit formulare si tabele, sa interziceti accesul intreprinderilor private la fonduri de cercetare bugetara si sa procedati la analiza corecta a fondurilor de cercetare aferente cooperarii internationale. Va cer in special sa eliminati coruptia produsa de cumulul de functii bugetare, atit de frecventa in rindul asa-zisilor academicieni fara opera, sau cu o opera incurcata, universitari cu doctorate pripite si inca fierbinti, profesorasi de expedienta si ingineri fara productie. In particular, imaginea pe care incercati sa v-o creati prin ademenirea asa-zisilor cercetatori stiintifici din diaspora, mai tineri, mai batrini, este falsa. Acesti oameni, in masura in care sint valabili ca cercetatori stiintifici si nu sint esuati sau in curs de esuare, traiesc si lucreaza in lumi mult diferite de lumea Romaniei, si nu se vor implica niciodata sincer in cercetarea romaneasca atita vreme cit aceasta din urma nu se va schimba din interior. Acum, cind tot mai multi romani trec la crestism, sper totusi ca Domniile Voastre nu

credeti cu sinceritate intr-un parinte salvator, intr-o autoritate paternalista, fie din Europa fie de peste ocean (sau poate de peste Urali?) care sa vina (calare pe un cal alb?) si sa ne rezolve definitiv. Sper ca nu va ginditi in mod sincer sa apelati la Patriarhul Romaniei ca sa mijloceasca pe linga superiorul lui salvarea cercetarii stiintifice romanesti. Va rog sa fiti convinsi ca eu sint convins ca Domniile Voastre sintetice convinse ca puteti sa redresati politic cercetarea stiintifica romaneasca. Sau ma insel? Va cer in mod special sa depolitizati participarea stiintifica romaneasca la cercetarea europeana. Clientela politica din cercetarea stiintifica romaneasca este o serioasa sursa de risipa si coruptie. Subliniez ca o evaluare corecta a cercetarii este posibila, prin analiza rezultatelor stiintifice si tehnice noi, corecte si originale, si numai a acestora, de catre o comisie mixta guvernamentala care sa cuprinda liderii de domenii de cercetare stiintifica si autorii rezultatelor. Liderii unor astfel de domenii se definesc prin lista propriilor lor rezultate stiintifice, si numai prin asta.

5 Reorganizarea serioasa a cercetarii stiintifice prin infiintarea de noi laboratoare, centre, institute, reduse ca numar de cercetatori, conduse de profesionisti competenti, cu finantare principala direct bugetara, prin hotariri de guvern corespunzatoare. In particular, Institutul de Fizica si Inginerie Nucleara de la Magurele trebuie divizat in 3-4 noi institute si alte citeva laboratoare, precum Fizica Teoretica, Fundamentala, Nucleara, Aplicata, Tehnica, etc. In cadrul acestor noi institute trebuie create noi laboratoare independente, cu finantare bugetara directa, conform cu directiile principale de cercetare. Este esential sa intelegeti ca cercetarea stiintifica trebuie separata de activitati de rutina precum asa-zisele servicii, consultanta, productie, documentare si informare, proiectare, monitorizare, reglementare, informatizare, etc. Directorii noilor institute trebuie sa aiba atributii exclusiv administrative in gestionarea utilitatilor, si in nici un caz nu trebuie sa aiba atributii in cercetarea stiintifica, nici in finantarea ei, ultimele revenind exclusiv noilor laboratoare. In acest fel se elimina definitiv birocrația ce sufoca la ora actuala cercetarea stiintifica din Romania. Toata cercetarea stiintifica romaneasca lucreaza acum permanent pentru satisfacerea nevoilor imense de hirtie scrisa ale unei adevarate armate de functionari, al caror nivel de gindire nu depaseste tabelul si formularul. Noile institute si laboratoare, impreuna cu alte institutii similare de pe Platforma Magurele si din tara trebuie finantate in principal de la buget (in proportii de la 90% la 100%), prin coordonarea ordonantarii creditelor bugetare de catre Institutul de Fizica Atomica de la Magurele, caruia trebuie sa i se extinda atributiile in acest sens, tot printr-o hotarire de guvern urgenta. Noului Institut de Fizica Atomica trebuie sa i se atribuie administrarea marilor facilitati comune de pe Platforma Magurele, cum sint Biblioteca Nationala de Fizica, Centrul de Edituri de Fizica, Invatamintul Doctoral de Fizica. Pe linga cercetare, aceste noi institute, centre si laboratoare trebuie sa aiba si sarcini de invatamint in domeniul lor de specialitate, incluse in programa nationala de cursuri si activitati didactice.

6 Legatura cercetarii cu industria, comertul, servicii, alti agenti economici, societatea civila si, in general, cercuri largi sociale trebuie facuta prin conferinte, simpozioane, prezentari periodice, etc. Transferul tehnologic al rezultatelor cercetarii trebuie facut de catre agentii economici. Va cer sa eliminati confuzia periculoasa intre cercetarea stiintifica si productie.

7 Cele de mai sus constituie baza minimala necesara pentru relansarea cercetarii stiintifice in Romania, in vederea integrarii in Uniunea Europeana si a participarii Euro-Atlantice. Finantarea bugetara este deja in functiune in domeniul universitar si al institutelor de cercetare ale Academiei Romane, care, din pacate, nu se ridica inca la nivelul potentialului stiintific si tehnic al institutelor nationale, in special al celor de pe Platforma Magurele. Prin masurile propuse aici de mine, venim in sfirsit, dupa o indelungata perioada tragica, sa valorificam acest inalt potential.